

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СТАТИСТИКИ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 5

Частина II

**Одеса
2019**

УДК 311
ББК 60.6

Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень: збірник наукових студентських праць. Випуск 5. Частина II. – Одеса, ОНЕУ. – 2019. – 224 с.

Автори:

Вітковська К. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Готліб І. Г. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Милашко О. Г. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Ольвінська Ю. О. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Підгорний А.З. – к.е.н., професор, завідувач кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Погорелова Т. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Самотоєнкова О. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Тарасова К. І. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Абалмасова М. П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Агапченко К. А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Березорудський А. М. – студент обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Богомаз О. О. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Бойко В. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Бурлаєва В. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Воскобойнік І. І. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Гаращенко О. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Зарічна Т. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Кот А. Г. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Любович А. А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Манєва К. П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Мівшук Ю. І. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Мотишена В. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Рубель Г. А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Стародубцева Т. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Унтілов В. В. – студент обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету.

У збірнику наводяться результати дослідження студентів та викладачів кафедри статистики щодо застосування сучасних статистичних методів для оцінки соціально-економічних процесів у деяких країнах світу, в Україні та окремих регіонах. Висновки та рекомендації авторів можуть бути корисними для викладачів, аспірантів і студентів, які займаються аналізом процесів, що відбуваються в суспільстві та економіці країни.

ЗМІСТ

Агапченко К.А., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз динаміки ліквідності комерційних банків України за період 2008 – 2018 рр.....	6
Бойко В.С., Вітковська К.В. Статистичний аналіз рівня безробіття в Україні.....	13
Агапченко К.А., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз динаміки грошової маси та грошового обігу в Україні.....	22
Березорудський А.М., Вітковська К.В. Статистична оцінка впливу факторів на рівень бідності населення.....	29
Абалмасова М.П., Готліб І.Г. Статистичний аналіз заробітної плати в Україні за 2010 – 2018 рр.....	36
Кот А.Г., Тарасова К.І. Статистичне дослідження доходів та витрат населення в системі оцінювання рівня життя.....	45
Абалмасова М.П., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз доходів та витрат населення деяких країн світу.....	55
Богомаз О.О., Самоусєнкова О.В. Аналіз діяльності інноваційних підприємств в промисловості України за 2012 – 2017рр.....	62
Гаращенко О.В., Підгорний А.З. Динаміка та перспективи розвитку вищої освіти в Україні.....	72
Мотишена В.В., Милашко О.Г. Статистичне дослідження структури та динаміки валового внутрішнього продукту.....	79
Зарічна Т.С., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз рівня людського розвитку в Україні.....	86
Воскобойнік І.І., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз рівня злочинності в Одеській області.....	92
Абалмасова М.П., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз фінансової діяльності підприємств Одеської області.....	99
Богомаз О.О., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження рівня цін в Україні.....	105
Бойко В.С., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження стану та розвитку страхового ринку в Україні.....	112
Мотишена В.В., Погорєлова Т.В. Особливості статистичного дослідження динаміки валютних курсів	120

Бурлаєва В.С., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження продовольчого ринку України.....	128
Любович А.А., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження земельних ресурсів та їх використання в Україні	134
Абалмасова М.П., Самотоєнкова О.В. Статистичний аналіз ринку інновацій в Україні.....	141
Агапченко К.А., Самотоєнкова О.В. Аналіз динаміки грошового ринку в Україні за 2008 – 2018 рр.....	147
Мившук Ю.І., Самотоєнкова О.В. Статистичний аналіз рівня доходів населення України.....	155
Рубель Г.А., Самотоєнкова О.В. Залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України.....	163
Любович А.А., Милашко О.Г. Партнерство України з Францією: статистичний аспект	171
Бурлаєва В.С., Милашко О.Г. Партнерство України з Німеччиною. Статистичний аспект.....	180
Унтілов В.В., Милашко О.Г. Партнерство України з Великою Британією. Статистичний аспект	185
Богомаз О.О., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз використання інтернету в Україні	193
Бойко В.С., Ольвінська Ю.О. Порівняльний аналіз освіти в Україні та деяких країнах світу	198
Манєва К.П., Ольвінська Ю.О. Вплив інтернету на людський розвиток.....	207
Стародубцева Т.В., Ольвінська Ю.О. Вплив корупції на людський розвиток	212
Воскобойнік І.І., Вітковська К.В. Використання вибірових обстежень у соціальної статистиці	217

ВПЛИВ КОРУПЦІЇ НА ЛЮДСЬКИЙ РОЗВИТОК

Стародубцева Т. В.¹, Ольвінська Ю. О.²

¹ – студент, кафедра статистики,

² – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Стародубцева Т. В., Ольвінська Ю. О. Вплив корупції на людський розвиток. *Стаття присвячена дослідженню феномену корупції як соціального явища, яке охоплює всю сукупність корупційних діянь. Проаналізовано масштаби та наслідки впливу цього явища на людський розвиток, а також окреслено шляхи протидії корупції в Україні.*

Ключові слова: *корупція, державне управління, антикорупційний фронт, наслідки корупції.*

Starodubtseva T. V., Olvinskaya Y. O. Impact of corruption on human development. *The article is devoted to the study of the phenomenon of corruption as a social phenomenon that covers the whole set of corruption acts. The scale and consequences of the impact of this phenomenon on human development are analyzed, as well as the ways of combating corruption in Ukraine.*

Keywords: *corruption, state administration, anticorruption front, the consequences of corruption.*

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Стародубцева, Т. В. Вплив корупції на людський розвиток [Текст] / Т. В. Стародубцева, Ю. О. Ольвінська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 5. Частина II – Одеса, ОНЕУ. – 2019. – С. 212 – 216.

Корупція – не просто соціальне, а й психологічне та моральне явища. Адже вона не існує відокремлено від людей – їх поведінки, діяльності. Корупція – це спосіб мислення, який зумовлює спосіб життя. У країнах, де хабарництво та інші корупційні діяння трапляються порівняно рідко, корупція в громадській свідомості асоціюється з великим злом для держави та її громадян і не має істотного впливу на суспільне життя. У тих країнах, де корупція поширена значною мірою, корумповані відносини все більше витісняють правові, етичні відносини між людьми, корупція із соціальної аномалії поступово перетворюється в правило і виступає звичним способом розв'язання життєвих проблем, стає нормою функціонування влади і способом життя значної частини суспільства.

Найбільш небезпечним наслідком такого стану справ у суспільстві є

те, що в результаті витіснення корумпованими відносинами правових та етичних відносин відбувається значний злам у суспільній психології – люди у своїй поведінці з самого початку психологічно вже налаштовані на протиправні способи вирішення питань.

В українському сучасному суспільстві корупція стала вже не стільки кримінальним феноменом, скільки загальнодержавним негативним чинником корозії нації. Підриваючи авторитет всіх гілок державної влади, руйнуючи державність і сприяючи все більш глибокому підриву суспільної безпеки. Сьогодні суспільство, хоч в цілому і усвідомлює масштаби корупції, проте не представляє реальних наслідків даної загрози для держави.

Про актуальність даної проблеми говорять і результати соціологічних досліджень. Про це повідомляє «Дзеркало тижня» [2], посилаючись на дослідження, проведене в Україні з 11 травня до 14 червня 2012 року Міжнародним республіканським інститутом у Вашингтоні, найбільшими загрозами для країни українці вважають загрозу безробіття і корупції в органах влади. Більше половини опитаних українців (54%) заявили, що найважливішою проблемою для України є безробіття. На другому місці за значимістю йде корупція в органах влади (48%).

Аналіз досліджень даної проблеми. Окремі аспекти корупції як соціального явища аналізувалися в роботах провідних вітчизняних та зарубіжних фахівців у цій сфері: В. Бутенка, С. Головатого, І. Данова, Л. Денисенка, О. Кальмана, М. Камлика, І. Матюхіної, М. Мельника, Є. Невмержицького, М. Полудьонного, О. Собоного, О. Филимонова та ін. Дослідження окремих аспектів державної служби як механізму запобігання корупційним проявам і способу удосконалення кадрового потенціалу здійснювало багато науковців, серед яких О. Антонова, О. Лавриненко, К. Мельник, Е. Михайлова, І. Олійник, С. Сergygin, В. Солодов, А. Шидов, І. Шпекторенко, А. Юшко. Серед невіршених частин загальної проблеми залишається питання психологічних аспектів проявів корупції в державному управлінні. Отже, метою цієї статті є аналіз соціальних та психологічних аспектів проявів корупції в державному управлінні.

Під час розвитку суспільства, корупція розвивається відповідаючи провідним процесам в економіці, політиці, інших галузях соціального життя. Особливо очевидний цей процес у даний час, коли світове співтовариство інтенсивно інтегрується, а глобалізація стала природною ознакою не тільки міждержавних відносин і економічної діяльності, але і життя якщо не кожного представника людства, то всіх соціальних груп, категорій населення поза залежністю від території їхнього проживання.

Питанню дослідження корупції та соціальної політики в Україні присвячено багато праць, проте кризові явища і недосконалості проведення державної соціальної політики чинять негативний вплив на якість життя суспільства. Проте аналіз наукових праць, показав, що для

Україні модернізація соціальної політики та зменшення корупційних проявів в системі державного управління потребує більш детального аналізу.

Під впливом глобалізаційних процесів в українському суспільстві відбуваються перетворення не тільки в політичному, економічному, але і в соціальному житті країни. Окремі суспільні явища, процеси розглядаються в загальному контексті. На сьогоднішній етап розвитку суспільства великий вплив мають чинники глобалізації – проблема соціальної нерівності, соціального невдоволення населення та тотальної корупції.

Метою дослідження є обґрунтування механізмів боротьби та протидії корупційними проявам в державному управлінні та соціальній політиці зокрема.

Корупція завжди створює серйозні проблеми для розвитку будь-якої держави світу. Вона руйнує інститути влади і заважає ефективному управлінню державою, оскільки порушує узаконені процедури. Корупція на виборах і в законодавчих органах знижує відповідальність посадових осіб, корупція судової влади і правоохоронних органів скасовує принцип “верховенства закону” тощо. Проте найсуттєвіших збитків корупція завдає економіці країни. Корупція призводить до збільшення вартості бізнесу за рахунок протизаконних платежів, управлінських витрат на ведення переговорів із посадовими особами і ризику розриву угод. Іноді корупція призводить до зниження його вартості завдяки зняттю бюрократичних зволікань, але наявність хабарів заохочує посадових осіб до прийняття нових правил, які бізнес-структурам доводиться обходити, даючи нові хабарі чиновникам.

В деяких випадках корупція набуває значення бізнесу, вона також спотворює правила гри, захищаючи фірми зі зв'язками у державних органах від конкуренції і, отже, підтримуючи погано діючі фірми. Посадові особи, приховуючи свої ділові відносини, можуть завищувати технічну складність проектів у суспільній сфері, що в подальшому призводить до перекручування справжньої картини інвестиційної діяльності. Корупція також погіршує ситуацію в галузі дотримання будівельних, екологічних та інших норм, знижує якість послуг, наданих державними органами, посилює бюджетний тиск на уряд. Ці перекручування сповільнюють економічне зростання держави [5, с. 12–15].

За даними Management Systems International, яка проводила дослідження корупції в Україні, українська громадськість виділяє наступні наслідки корупції:

Рис.1. Наслідки корупції на думку респондентів, 2017г.

Приблизно одна третина респондентів вважає, що корупція веде до зниження рівня життя. Менше, але майже однакове число респондентів вказує на те, що корупція дозволяє багатим багатіти, а бідних робить ще біднішими, що вона загрожує державній безпеці, зазіхає на права людини і уповільнює економічне зростання.

Поширеність корупції в різних сферах життя, існування її як масового явища перетворюють її на елемент повсякденності, звичаю, традиції. Поширеність корупції і при звичаєність до неї населення, особливо в деяких сферах суспільного життя, стає для будь-якої людини культурною нормою. Знаючи про те, що всі дають у тому чи іншому закладі хабарі, дуже важко психологічно перебороти в собі конформістську схильність і вчинити не так, як це робить решта.

Психологічні передумови корупційних проявів можна умовно розділити на ті, які притаманні державним службовцям різних ланок влади. Це зумовлено особистим життєвим та службовим досвідом, посадовими можливостями названих категорій державних службовців, наявністю інформації та доступом до неї при виконанні завдань, пов'язаних зі службовою діяльністю, різним соціальним статусом цих категорій у суспільстві, а відповідно до цього наявністю різних соціальних потреб.

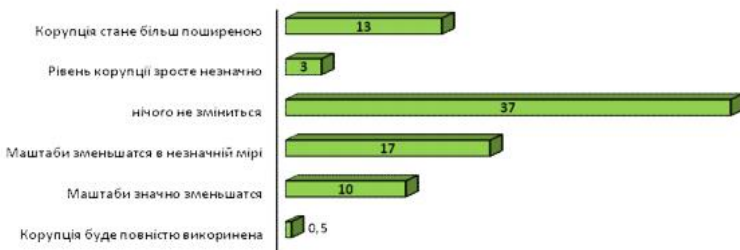

Рис.2. Як зміниться ситуація з корупцією в Україні в наступні 3 роки, за оцінками населення.

Психологічна мотивація різних категорій державних службовців до правопорушень з ознаками корупції різна, при цьому рівень грошового забезпечення більше впливає на психологію працівників середньої ланки

управління, ніж вищої. Порівняно із спеціалістами, керівники вищої ланки краще забезпечені матеріально, тому спонукальними та психологічними мотивами для них у вчиненні корупційних діянь не завжди виступають матеріальні фактори. Оскільки професійна діяльність державних службовців вищої ланки справ пов'язана більшою мірою з прийняттям рішень, які мають юридичні наслідки, та наданням вказівок підлеглим, можна зробити висновок, що корупційні прояви у даній категорії державних службовців характеризуються владно-розпорядчою діяльністю. Не враховуючи матеріальну складову, яка також є одним із головних чинників корупційних проявів розглядуваної нами категорії державних службовців, такі діяння вчинюються з метою вирішення інших питань, не обов'язково особистих. У такий спосіб задовольняються інтереси впливових осіб, у тому числі представників інших сфер діяльності, а також заради спрощення задоволення особистих потреб у майбутньому. Слід визнати той факт, що наслідки від корупційних діянь, які вчинюються державними службовцями нижчої ланки, суттєво відрізняються від наслідків таких правопорушень посадових осіб вищих ланок.

Висновки. Корупція – це явище, яке постійно розвивається, трансформується, пристосовуючись до умов розвитку законодавства, суспільства та держави, при цьому її сутність і негативний вплив на психологію державних службовців залишаються незмінними. Зміна видів та форм корупційних діянь інтегрується з урахуванням впливу задіяних наявних антикорупційних заходів, спрямованих на протидію цим явищам та їх обмеження. На нашу думку, необхідно доповнити існуюче антикорупційне законодавство визначеннями можливих форм корупційної поведінки, а також адекватної відповідальності за такі діяння. Адже актуальність дослідження моральнопсихологічних факторів корупції зумовлюється ще й тим, що корупція – це не тільки соціальне явище, а й психологічне та моральне. Якщо з нею не боротися, то вона стає повсякденним способом мислення, який буде зумовлювати наш спосіб життя і наші дії. Тому потрібно вирішувати такі основні завдання:

- 1) зменшення кількості так званих “хабаромістких” функцій державного управління (видача дозволів, ліцензій, 188 довідок тощо);
- 2) чітке законодавче визначення процедур прийняття управлінських рішень;
- 3) забезпечення прозорості прийняття рішень за допомогою конкурсів, тендерів тощо;
- 4) підвищення рівня соціального забезпечення населення;
- 5) підвищення кримінальної відповідальності за корупційну діяльність

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрійко О. Ф. Правові засоби протидії корупції / О. Ф. Андрійко // Часоп. Київ. ун-ту права. – 2007. – № 4. – С. 3–8.
2. Мірошник Ю. П. Корупція в Україні: погляд із-за кордону / Ю. П. Мірошник // Південноукр. правн. часоп. – 2007. – № 1. – С. 12–15.
3. Гурьєва І. В. Корупція в Україні як одна з найактуальніших соціальних проблем сучасності: аналітичний огляд / І. В. Гурьєва, Н. О. Гусак // Південноукр. правн. часоп. – 2007. – № 2. – С. 30–32.
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України.- Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Корольова, Т. С. Методологія статистичного забезпечення розвитку регіону : монографія / [А. З. Підгорний, К. В. Вітковська, О. Г. Милашко, Т. В. Погорелова, Т. С. Корольова та ін.]. – Одеса : АТЛАНТ, 2012. – 303 с.

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

ВИПУСК 5

Частина II

**Одеса
2019**